

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علویات: کلمہ چہار صد و دوم

شرحی بر کلمات قصار حضرت علی – علیہ السلام

شنبه ۱۵ - ۰۹ - ۱۴۴۱؛ ۲۰ - ۰۲ - ۱۳۹۹؛ ۰۹ - ۰۵ - ۲۰۲۰

علویّات: کلمہ چہار صد و دوم توصیہ بہ تقوا

قَالَ – عَلَيْهِ السَّلَامُ: التُّقَى رَأْسُ الْأَخْلَاقِ. (کلمات قصار، ۴۰۲)

(تقوا رئیس اخلاق است.)

Amir al-mu'minin, peace be upon him, said :Fear of Allah is the chief trait of human character.

علویّات: کلمه چهارصد و دوم

رعایت حدود

- رسول خدا - ص - فرمودند: **بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ**
- **خواجه عبد الله انصاری: تقوی ایستادن است بر حدود شریعت که از آن کم نکند و از آن در نگذرد.**
- **خدای متعال در قرآن کریم می فرماید:**
"و نَفْسٍ و مَا سَوَّاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَ قَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا" (۱۰-۷ : ۹۱ الشمس)
"یا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَ أَنْثَى وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوباً وَ قَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ"
(۴۹: الحجرات) (ای مردمان، ما شما را از نر و ماده‌ایی آفریدیم، و قرار دادیم شما را گروه‌ها و قبیله‌ها تا بشناسید یک دیگر را، به درستی، گرامی‌ترین شما نزد خدا تقوا پیشه‌ترین شماست، همانا الله علیمی خبیر است.)
" وَ مَا يَذُكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ " (۵۶: ۷۴ المدثر) (و پند نمی‌گیرند جز آن که خواهد خدا اوست اهل تقوی و اهل مغفرت!)

علویّات: کلمه چهارصد و دوم

رعایت حدود

• همچنین خدای متعال در قرآن کریم می فرماید:

وَ يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ (۷۴:۵۶ المدثر) (و پند نمی‌گیرند جز آن که خواهد خدا اوست اهل تقوی و اهل مغفرت!)

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَ اسْمَعُوا وَ أَطِيعُوا وَ أَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَ مَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۶۴:۱۶ التّغابن) (پس تا می‌توانید از خدا پروا بدارید و بشنوید و فرمان ببرید، و مالی برای خودتان [در راه خدا] انفاق کنید، و کسانی که از خست نفس خویش مصون مانند، آنان رستگار اند.)

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ (۵۴-۵۵ : ۵۴ القمر) (به درستی، متقین در بهشت ها و نهرا می باشند در جایگاه صدقی نزد پادشاهی مقتدر).

علویّات: کلمه چهارصد و دوم

حفظ حرمت

• مثنوی مولانا - دفتر دوم - بخش ۱۸ - تَتَمَّهٔ قِصَّهٔ مُفْلِسٍ:

که تو را رَحْمِ آوَرَد آن ای رَفِیق
ایمینی از تو، مَهَابَتِ هم ز تو
مُصْلِحِی تو، ای تو سُلْطَانِ سُنْحُن
گر چه جویِ خُونِ بُود، نیلَش کُنِی
این چُنینِ اِکْسیرِها اَسْرارِ توست

یاد ده ما را سُنْحَنِهایِ دَقِیق
هم دُعا از تو، اِجَابَتِ هم ز تو
گر خَطَا گفتیم، اِصْلَاحِش تو کُن
کیمیا داری که تَبْدِیلَش کُنِی
این چُنینِ میناگری‌ها کارِ توست

• حافظ:

خداش در همه حال از بلا ننگه دارد
که آشنا سخن آشنا ننگه دارد
فرشته‌ات به دو دست دعا ننگه دارد
نگاه دار سر رشته تا ننگه دارد

هر آن که جانب اهل خدا ننگه دارد
حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست
دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای
گرت هواست که معشوق نگسلاذ پیمان

علویّات: کلمه چهارصد و دوم

ملجأ در ماندگان

• سفارش امام اولین و آخرین، علی بن ابی طالب- علیه آلاف التّحیة و الثّناء:

"وَ أَلْجِئُ نَفْسَكَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا إِلَىٰ إِلَهِكَ فَإِنَّكَ تُلْجِئُهَا إِلَىٰ كَهْفٍ حَرِيْرٍ وَ مَانِعٍ عَزِيْرٍ"

(و پناه ده نفست را در همه امور به إله خودت، چه [آن صورت]، به درستی که تو پناه داده باشی او را به دژي سخت پاسپانی شونده و مانعی سخت تسخیرناپذیر!)

• **خواجه عبد الله انصاری:**

خداوندا! تو ما را جاهل خواندی، از جاهل جز از جفا چه آید؟ تو ما را ضعیف خواندی، از ضعیف جز از خطا چه آید؟

خداوندا! تومان برگرفتی و کس نگفت که بردار، اکنون که برگرفتی بمگذار، و در سایه لطف خود می‌دار.

ور پست کنی بنا، خود افراشته‌ای
از دست می‌کنم چو برداشته‌ای

گر آب دهی نهال، خود کاشته‌ای
من بنده همانم که تو پنداشته‌ای

علویّات: کلمه چهارصد و دوم

ملجأ در ماندگان

• حرزی از امام صادق – علیه السلام:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا خَالِقَ الْخَلْقِ وَ يَا بَاسِطَ الرِّزْقِ وَ يَا فَالِقَ الْحَبِّ وَ يَا بَارِيَّ النَّسَمِ وَ مُحْيِيَ الْمَوْتَى وَ مُمِيتَ الْأَحْيَاءِ وَ دَائِمَ الثَّباتِ وَ مُخْرِجَ النَّباتِ افْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ لَا تَفْعَلْ بِي مَا أَنَا أَهْلُهُ وَ أَنْتَ أَهْلُ التَّقْوَى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ.

(ابتدا می‌کنم به نام خدای بخشنده مهربان ای خلق‌کننده خلق کرده‌شده‌ها و ای پراکنده‌کننده روزی و ای شکافنده دانه و ای خلق‌کننده بندگان و زنده‌کننده مرده و میراننده زنده‌ها و همیشه ثابت و بیرون آورنده روئیده شده. بکن با من چیزی را که تو اهل آنی و به عمل می‌آور با من چیزی را که من اهل آنم و تو اهل نگاهداری و اهل آمرزشی.)

• بابا طاهر:

قدح از دست مو افتاد و نشکست
و گرنه صد قدح نفتاده بشکست

شب تاریک و سنگستان و مو مست
نگهدارنده‌اش نیکو نگهداشت